

Demokratia ja EU:n perustuslaki

Esko Seppänen Imatran Paasikivi-seurassa 3.1.2008

Demokratia on suomeksi kansanvalta. Se siis on kansan valtaa.

Mikä on tuo kansanvallan subjekti, tuo paljon puhuttu ”kansa”, jota, jos se on yhtenäinen, kukaan ”ei koskaan voi voittaa”?

Euroopan unionissa, jota euronationalistit kutsuvat Euroopaksi, ei ole yhtenäistä kansaa. Jos niin on, se merkitsee, että EU:ssa ei voi olla kansanvaltaa. Jos taas kansanvalta on samaa merkitsevä sana kuin demokratia, EU:ssa ei voi olla demokratiaa.

EU-valta on demokratian sijasta eurokratiaa, mikä on eurokraattien valtaa jäsenmaiden kansalaisiin. Sen panevat jäsenmaissa täytäntöön kansallisvaltioiden omat poliitikot ja varsinkin virkamiehet. Jos on ristiriidassa EU:n laki ja jäsenvaltion laki, jäsenmaan virkamiesten on pantava täytäntöön EU:n laki.

Demokratia ei ole mitään absoluuttista; jotain, jota joko vain on tai ei ole. Ei ole yhtä ainoaa oikeaa demokratiaa. Se tekee mahdolliseksi demokratia-käsitteen väärinkäytön ja vallanpitäjät voivat itse kirjoittaa demokratian määritelmät omia vallankäyttötarkoituksiaan varten. Kun eurokraatit itse määrittelevät valtansa demokraattiseksi, se on ristiriidassa kansanvallan käsitteen kanssa, jos ei ole kansaa, jonka valtaa se olisi.

Demokratiana pidetään usein sitä, että yhteiseksi päätökseksi tulee mielipide, jonka kannalla on kansan - eli käytännössä kansalaisten edustajien - enemmistö. Demokratiaa ei ole se, että päätökseksi tulee vähemmistömielipide.

Demokratia ei kuitenkaan ole mielivaltaista enemmistövaltaa, siis enemmistön diktatuuria, eikä vähemmistöä saa vaatia muuttamaan mielipidettään enemmistöpäätöksen mukaiseksi. Vähemmistöllä tulee olla mahdollisuus toimia oman kantansa muuttamiseksi enemmistötahdoksi.

Demokratia ei voi olla samanlaista sekä pienissä että suurissa yhteisöissä, sekä kansallisvaltioissa että liittovaltiossa.

EU on sitä enemmän liittovaltio, mitä enemmän sen toimielimissä voidaan tehdä sellaisia ylikansallisia päätöksiä, joiden perustana on maiden väkiluku ja joiden perusteella

vähemmistöön jääneiden jäsenvaltioiden on tyydyttävä enemmistön muodostavien maiden tahtoon. Sitä tahtoa ilmennetään liittovaltioituvassa EU:ssa sellaisten ylikansallisten lakien muodossa, joita on noudatettava, vaikka kansan omat edustajat ovat yksimielisesti niitä vastaan.

On demokraattinen vaihtoehto. Se on, että yhteistä tahtoa toteutetaan kansainvälisillä sopimuksilla, jotka ovat sitovia vasta sen jälkeen kun jokaisen kansan edustajat ovat hyväksyneet ne kansallisissa parlamenteissa tai niistä on järjestetty kansanäänestys.

Hyvällä lailla pitää olla yleinen hyväksyntä, legitimizeetti. Jos yhteisö on liian iso (EU!), ylikansallisille päätöksille on mahdotonta saada kaikkialla sama hyväksyntä; ovathan ylikansalliset lait aina vinksallaan johonkin suuntaan. Niissä maissa, joissa yhteiset lait eivät ole yleisesti hyväksyttäviä, ne edustavat huonompaa demokratiaa kuin on se että asioista päätetään itse maan omassa parlamentissa.

Suomessa eduskunta vastaa päätöksistään Suomen kansalle. Se, että kansalaiset voivat tarvittaessa vaihtaa kaikki 200 oman eduskunnan jäsentä, on Suomen kansan valtaa. Europarlamentin päätöksistä suomalaisille äänestäjille kantaa vastuun pian vain 13 meppiä 751:sta, eli siis 738 ei ole vastuussa suomalaisille. Se ei ole demokratiaa. Se on eurokratiaa, eurovaltaa.

EU:ssa on huonompi edustuksellinen poliittinen demokratia kuin USA:ssa!

EU:ssa yhteiset lait on voimaan tullakseen hyväksyttävä sekä neuvostossa että europarlamentissa. Molemmissa toimielimissä edustus ja äänivalta perustuvat asukaslukuun. Sen sijaan USA:ssa vain edustajainhuoneen jäsenmäärä perustuu väkilukuun, kun taas senaatissa on sama määrä edustajia sekä suurista että pienistä osavaltioista. Niin ollen EU:ssa suurilla jäsenvaltioilla on suurempi vaikutusmahdollisuus lakeihin kuin USA:n suurilla osavaltioilla.

Mitä vähemmän jäsenvaltiolla tai osavalttiolla on edustajia keskusvallan elimissä, sitä huonompi on heidän edustavuutensa eli sitä kapeampi on edustettuina olevien mielipiteiden kirjo. Ylikansallisessa päätöksenteossa kansallisvaltioiden erilaisuus ja moninaisuus typistetään enemmistön tahdon mukaiseksi samanlaisuudeksi ja yhdenmukaisuudeksi. Siis kun kansallisvaltioiden valtaa siirretään ylikansalliseen, maiden väkiluvun perusteella tapahtuvaan päätäntään, sitä ei voida puolustaa demokatialla, ei ainakaan jos demokratiaa on valtioiden täysivaltaisuus ja itsemääräämisoikeus omissa asioissa. Se on demokratiaa, kun siinä päätetään itse.

EU-demokratian ongelma on se, että sen päätöksenteko on yhä enemmän ylikansallista ja että sen määrittämiseksi ei ole kelvollista ylikansallisen demokratian määritelmää.

Edustuksellinen demokratia toimii parhaiten sellaisten yleisten vaalien kautta, joissa jokaisella on yhtäläinen äänioikeus. Parlamentarismia on, että toimeenpanovaltaa käyttävän hallituksen on nautittava parlamentin luottamusta. Edustuksellista parlamentarismia suurempaa demokratiaa ovat kansanäänestykset. Kun esille nousee kysymyksiä, joiden ratkaisemiseksi

kansanedustajilla ei ole avointa valtakirjaa, kansalla pitää olla oikeus ottaa niihin itse kantaa.

Demokratian määritelmän suppeutta on se, että kapitalistisissa maissa kansanvaltaa ei haluta ulottaa tuotantovälineiden, finanssisfäärin tai tajunnantuotantovälineiden hallintaan.

Länsimaisen - ja myös venäläisen - demokratian ulottumattomissa ovat kapitalistit ja media. Ne ovat demokratian jarruja, ja viime kädessä näiden demokratian vapaamatkustajien ylläpitämän valtiovallan avulla estetään valtion kehittyminen kansalaisyhteiskunnaksi.

On markkinoiden diktatuuria se, että niihin ei voi vaikuttaa politiikalla.

Median diktatuuria edustaa sen vapaus olla yksipuolista ja indoktrinoivaa; onhan esimerkiksi Suomessa koko media eurokraattien vallan lisäämisen puolella ja suostuttelee ja indoktrinoi - sananvapauden naamion suojassa - kansalaisia alistumaan. Demokratiaa ei uloteta päätöksenteon julkiseen valmisteluun, jos mediassa ei esitellä vaihtoehtoja.

EU:n perustuslaki rujouttaa edelleen demokratiaa eli kansanvaltaa.

Yhteisömetodin luonne

EU liittovaltioituu, kun sitä liittovaltioidaan. Niissä merkeissä federalistit haluavat sille oman perustuslain.

Liittovaltioimisen menetelmä on ns. yhteisömetodi. Se on sitä, että päätökset EU:n kehittämisestä halutaan tehdä EU:n omissa elimissä niiden (suuria maita suosivien) voimasuhteiden mukaan. Se on johdannainen ns. Monnet-metodista, jonka mukaan EU:sta tehdään liittovaltio pienten askelten politiikalla ilman että asiasta päätetään avoimesti ja julkisesti.

Vaihtoehto yhteisömetodille on hallitusten välinen metodi. Se on sitä, että hallitukset eivät päätä asioista EU:n elimissä vaan valmistelevat perussopimusten muutokset hallitusten välisissä konferensseissa (HVK). Jokainen perussopimus tai sen muutos on sitten ratifioitava kaikkien jäsenmaiden parlamenteissa, ja yksikin kielteinen kanta riittää estämään muutosten voimaantulon. Parlamentit edustavat kansanvaltaa, jonka suora muoto ovat kansanäänestykset.

EU:n perustuslain valmistelussa federalistinen innovaatio oli asioiden valmistelun siirtäminen hallitusten välisestä konferenssista (HVK) sitä varten koolle kutsuttuun konventtiin eli valmistelukokoukseen. Siihen tuli myös yhteisöllinen edustus eli edustajat europarlamentista ja komissiosta, joilla ei perinteisesti ollut mitään roolia perussopimusten valmistelussa. Se toi valmisteluun mukaan voimakkaan federalistisen eetoksen ja päätöksen.

Konventtimetodia harjoiteltiin 1990-luvun lopussa ns. perusoikeuskirjan valmistelussa. Silloisen konventin tehtävänmäärittäykseen kuului se, että asiakirjaan ei saanut ottaa yhtään uutta oikeutta

jäsenmaiden jo ratifioimien sopimusten ja julistusten lisäksi. Tehtävänmäärittäminen rajasi perusoikeuskirjan koosteen jäsenmaiden vanhoista sitoumuksista.

Perusoikeuskirja oli yhteisöllisen valmistelun harjoitustyö. Se ei ollut lainvoimainen asiakirja. Sen sijaa perustuslaissa (johon liitettiin mainittu perusoikeuskirja) oltiin valmiita menemään niin pitkälle, että siihen kirjoitettiin artikla sen ensisijaisuudesta jäsenmaiden perustuslakeihin nähden.

Konventin puhemiehistön diktatuuri

EU:n huippukokous nimesi perustuslakia valmistelevaan konventtiin 3 puheenjohtajaa: Valéry Giscard d'Estaingin, Giulio Amaton ja Jean-Luc Dehaenen, kaikki julkifederalisteja.

Jokainen jäsenmaa pienimmästä suurimpaan omasta puolestaan nimesi kaksi parlamentin edustajaa ja yhden hallituksen edustajan (mukaan lukien edustajat jäsenhakumaista Bulgariasta, Romaniasta ja Turkista). Europarlamentista oli 16 edustajaa ja komissiosta 2 komissaaria. Kaikilla konventtilaisilla (paitsi puheenjohtajilla) oli varaedustajat, jotka osallistuivat työhön täysivertaisesti lukuun ottamatta äänestyksiä (joita ei toimeenpantu kertaakaan).

Kaiken kaikkiaan konventtilaisia oli 207.

Konventin kokoonpano ei ollut edustava. Se ei kuvannut eurooppalaisten mielipiteiden koko kirjoa. Jäsenmaiden edustajat oli valittu yleensä kahdesta suurimmasta puolueesta, joiden euro puolueet ovat kallellaan federalismiin päin. Samoin europarlamentin edustajat oli valittu niin, että kahdesta suuresta - federalistisesta - ryhmästä oli ylliedustus.

Konventissa kummitteli liittovaltioaave.

Työskentely perustui 13-henkisen puhemiehistön eli presidiumin esityksiin ja päätöksiin. Se oli eräänlainen politbyroo, jonka sanaa ei haluttu kyseenalaistaa; olihan sen esitykset aina sovittu ennalta jossakin, kukaan ei tiedä missä ja kenen myötävaikutuksella. Vasta konventin jälkeen (Financial Timesin toimittaja Peter Normanin kirjasta) selvisi, että oli ollut erityinen "Hilton-ryhmä", joka oli kokoontunut ennen jokaista 26 kokousta päättämään kunkin kokouksen kulusta. Se oli konventin "tekoaiivot".

Konventtilaisille ei koskaan selvinnyt, kuka kirjoitti ne perustuslain eri osien pohjatekstit, jotka esitettiin puhemiehistön nimissä; valtaahan on aina pohjapapereiden teko.

Kuvaavaa valmistelulle oli, että konventin päättäessä työnsä sen "hyväksymään" perustuslain III osaa, joka oli kaikkein yksityiskohtaisin ja laajin, ei ollut käytännössä kunnolla esitelty konventille saati että se edes olisi ollut jaossa osanottajien omilla kielillä.

Kielellinen tasa-arvo on kohtuullinen vaatimus, jos valmisteltavana on yksi ja sama perustuslaki 28 valtiolle. Demokratiassa maita ei hallita eikä lakeja valmistella vierailta teksteillä.

Konventin pääsihteeri Sir John Kerr myönsi jälkikäteen, että oli virhe lisätä perustuslakiin mainittu III osa. Se oli hänenkin, eli päävalmistelijan, mielestä huonosti tehty. Hän uskoi, että koko projekti olisi mennyt paremmin läpi jäsenmaissa, jos asiakirja olisi koostunut vain suppeasta I osasta ja muut tekstit olisi valmisteltu erikseen sitä varten koolle kutsutussa HVK:ssa.

Konventissa perustuslakiluonnos hyväksyttiin kesäkuun lopussa 2003. Käytännössä se oli puheenjohtajiston diktaatti yli puolelle miljardille eurooppalaiselle (ja turkkilaiselle) siitä, miten valtaa piti siirtää jäsenvaltioilta ylikansalliseen päätäntään. Sillä oltiin lakkauttamassa vanha unioni kaikkine vanhoine perussopimuksineen ja perustamassa sen tilalle kokonaan uusi, entistä liittovaltiomaisempi.

Esitys oli eurooppalaisten federalistien unelma.

Konventin esitystä hienosäätämään kutsuttu hallitusten välinen konferenssi (HVK) hyväksyi perustuslaista 4-osaisen 482-sivuisen paketin, johon kuului myös 36 juridisesti perustuslain veroista pöytäkirjaa sekä 50 poliittista, ei-lainvoimaista julistusta.

HVK:ssa suurimmat muutokset konventin esitykseen tehtiin EU:n militarisoimisartikloihin, joilla vahvistettiin EU:n sotilaallista luonnetta ja lisättiin sotavarustelun vaatimuksia. Kun konventissa EU:n keskinäiset turvatakuut oli kirjoitettu poliittiseen julistukseen, HVK:ssa ne siirrettiin laillisesti velvoittaviin artikloihin ja pöytäkirjaan. EU:sta tehtiin sotilaallisesti Nato-yhteensopiva.

Perustuslaki piti voimaan tullakseen saada hyväksytetyksi jokaisen jäsenmaan parlamentissa. Joissakin maissa esitys pantiin kansanäänestykseen. Ranskassa päätös siitä tehtiin, kun mielipidetutkimusten mukaan 70 % ranskalaisista oli valmis sen hyväksymään. Tosi paikan tullen se kuitenkin hylättiin Ranskassa - ja Hollannissa - nuorison ja työväestön enemmistön äänillä. Esitys hyväksyttiin kansanäänestyksessä Espanjassa ja Luxemburgissa sekä 16 muun maan parlamentissa, muiden muassa Suomessa.

Suomen poliittinen eliitti osoitti erityistä euroalamaisuutta hyväksyttämällä eduskunnassa kyseiset tekstit joulukuussa 2005, kun oli jo varmaa, että perustuslakia ei koskaan hyväksytä kaikissa jäsenmaissa siinä muodossa. Se oli ensimmäinen kerta itsenäisen Suomen eduskunnan historiassa, kun hyväksyttiin laki, josta tiedettiin, että se ei tule koskaan voimaan.

Kun perustuslakiesitys oli kaatunut kansanäänestyksissä, tästä harjoituksesta EU:n poliittinen eliitti oppi sen, että kansanvaltaan ja suoraan demokratiaan (kansanäänestyksiin) ei voi luottaa.

Lissabonin sopimuksen valmistelu

Vaikka perustuslakiesitys kuoli, euroeliitin poliittinen kiima sen puolesta ei laantunut.

Parin vuoden tuumaustauon jälkeen valmisteluvastuun otti kevään 2007 puheenjohtajakauteen valmistautuva Saksa.

Sen lähtökohta oli, että oli vaiennettava puheet perustuslaista (jota mielipidetiedustelujen mukaan vastustettiin monissa maissa) ja EU:n liittovaltioimisesta. Oli vältettävä uudet kansanäänestykset erityisesti Ranskassa ja Hollannissa.

Ranskan oikeistolainen presidenttiehdokas Nicholas Sarkozy tuli Saksan oikeistolaista liittokansleria Angela Merkeliä vastaan alkamalla puhua - kansanäänestysten välttämisen tarpeesta - ”minisopimuksesta”, jota ei kutsuttaisi perustuslaiksi, vaikka siinä olisikin keskeisiltä osin konventin ehdottama sisältö. Käytännössä Sarkozyn ministä tuli Merkelin maxi: lähes 3000 sivun perustuslaki.

Saksan salaisen valmistelun pohjalta juhannuksena 2007 hyväksyttiin vanhan konventin esityksen pohjalta perustuslain uudet ja pikkutarkat suuntaviivat kirjoittamatta niitä perustuslain muotoon. Projekti toteutettiin vanhojen sopimusten pohjalta monimutkaisena ja epäselvänä palapelinä, jonka palaset tarkistettiin kielellis-laillisesti yhteensopiviksi eri kielillä heti huippukokouksen jälkeen koolle kutsutussa hallitusten välisessä konferenssissa (HVK).

Kun valtioiden johtajat sitten hyväksyivät tämän Lissabonin sopimuksen joulukuussa 2007, palapelin osasia ei ollut koottu (konsolidoitu) yhdeksi tekstiksi. Niin ollen voidaan perustellusti sanoa, että EU:n perustuslain sisältö hyväksyttiin ilman, että päättäjät tiesivät, mitä hyväksyivät päättäessään sekavasta 306 suomenkielisen sivun ryppäystä uusia artikloja, vanhojen muutosesityksiä sekä erilaisia pöytäkirjoja, lausumia, selityksiä ja alaviitteitä. Koko perustuslakipakettiin tulee tekstimassaa 3000 sivua, ja siinä auki kirjoittamaton tavoite on edistää projektia liittovaltiomuotoinen ”Euroopan Yhdysvallat”. Amerikan Yhdysvaltojen perustuslaissa muuten on vain 30 sivua.

Lissabonissa jatkui vanha perinne. Kun 50 vuotta sitten hyväksyttiin EEC:n perustamiseksi ns. Rooman sopimus, silloiset jäsenvaltioiden johtajat allekirjoittivat nimensä tyhjän paperipinon alle ja teksti lisättiin allekirjoituksiin myöhemmin.

Lissabonin sopimus

Uudessa perustuslakiesityksessä nähdään erityinen vaiva sen seikan korostamiseksi, että kyseessä ei ole perustuslaki, vaikka nimenomaan siitä on kysymys; onhan esitys kaikilta keskeisiltä osiltaan samansisältöinen kuin se kansanäänestyksissä kuollut perustuslaki, jota kutsuttiin avoimesti perustuslaiksi.

Uusi esitys koostuu kahdesta osasta: ”sopimuksesta Euroopan unionista” ja

"sopimuksesta unionin toiminnasta". Siihen on käytännöllisesti katsoen sellaisenaan - mutta vanhojen perussopimusten muodon mukaan - siirretty hylätyn perustuslain artiklat, jotka on numeroitu uudelleen. Sen lisäksi perustuslakia täydennetään 13 perustuslain tekstin veroisella pöytäkirjalla, 50 poliittisella julistuksella sekä kaikilla vanhoilla perussopimuksilla.

Lopputulos on sellainen, että jos pitää valita kansanäänestyksissä kuollut esitys tai Lissabonin sopimus, edellinen olisi ollut sisällöltään sama mutta paljon selkeämpi.

Perustuslailla EU valtioitaan ja alkaa se muistuttaa entistä enemmän liittovaltiota. Valtiota johdetaan keskusvallan lainsäädännöllä, joka kaventaa jäsenvaltioiden valtaa niiden omissa asioissa.

EU:sta tulee oikeushenkilö, eli se voi ruveta tekemään kansainvälisiä sopimuksia omissa nimissään. Nykyisin sopimuksia tehdään Euroopan yhteisön (EY) nimissä. Perustuslailla EY heitetään roskakoriin.

Hylätyssä esityksessä oli artikla EU:n lakien ensisijaisuudesta kansallisiin lakeihin nähden. Sitä artiklaa ei tarvitse välttämättä ottaa perustuslakiin; ovathan EU-lait vakiintuneen tulkinnan mukaan jäsenmaiden lakeja ylempiä ilman sen asian auki kirjoittamistakin. Ensisijaisuus on hoidettu käytännössä EU-tuomioistuimen (nykyisen EY-tuomioistuimen) päätöksin. Asiasta laadittiin varmemmaksi vakuudeksi julistus: "Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perussopimukset ja unionin niiden perusteella antama lainsäädäntö ovat ensisijaisia jäsenvaltioiden oikeuteen nähden mainitussa oikeuskäytännössä määriteltyjen edellytysten mukaisesti". Perustuslakiin ei siis tarvita asiasta erityistä artiklaa, jos asia on näin ja jos artikla paljastaisi myös kansalaisille asian olevan näin: EU-lait ovat ylempiä kuin kansalliset lait.

EY- (eli tuleva EU-) tuomioistuin on perustuslakituomioistuin, jonka tulkinnoista ei voi valittaa. Kokemus on osoittanut, että sen tulkinnat ovat federalistisia, jopa niin, että siitä on tulkintojen myötä kehittynyt lainsäädäntöelin. Se on EU:n ylin oikeusaste, korkeampi kuin ovat Suomen korkein hallinto-oikeus ja korkein oikeus, jotka joutuvat EU-asioissa pyytämään EU-tuomioistuimelta ennakkopäätöksen Suomen oikeuskäytännön perustaksi.

Unionin toimivallan on aikaisemmin määritellyt ns. pilarijako, jonka mukaan EU:lla on ollut toimivalta vain I pilarin yhteisöasioissa. Ne ovat olleet komission yksinomaisessa toimivallassa, eikä niiden suhteen ole tunnettu vallan jakoa ns. subsidiariteetti- eli toissijaisuusperiaatteen mukaan.

Pilarijaon romuttamisella EU:lle annetaan toimivaltaa vanhojen sopimusten mukaan sille kuulumattomissa II pilarin (ulko- ja turvallisuuspolitiikka) ja III pilarin (vapaus-, turvallisuus- ja oikeusalue) asioissa. ("Kansallinen turvallisuus" jätetään edelleenkin jäsenmaiden yksinomaiseen toimivaltaan.)

Uudesta esityksestä poistetaan "perustuslain" nimen ohella muitakin selkeitä viitteitä liittovaltioon ilman että poistot muuttavat asiasisältöä.

Unionin symbolit (lippu, hymni ja motto "moninaisuudessaan yhtenäinen") poistetaan; voidaanhan niitä käyttää symboleina ilman mainintaakin. Ylikansallista Eurooppa-päivää (9.5) voidaan viettää ilman perustuslain säännöstäkin. Rahayksikkö euro on kirjattu unionin tavoitteisiin eikä tunnuksiin.

Lakien ja puitelakien nimet tuottivat mielikuvan liittovaltiosta, ja niiden sijasta puhutaan taas vanhoista "asetuksista", "direktiiveistä" ja "päätöksistä".

Unionin ulkoministerin nimike on "unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja". Nimitys on tarkoituksella niin monimutkainen, että arkikielessä se lyhenee ulkoministeriksi.

Perusoikeuskirja

EU:ssa aikaisemmin valmisteltu ja hyväksytty perusoikeuskirja jäi pelkäksi tekstimaininnaksi sen sijasta, että se oli hylätyssä esityksessä liitetty kokonaisuudessaan perustuslain II osaksi. Perustuslain ja siihen liitettävän julistuksen n:o 1 mukaan se "on oikeudellisesti sitova" (paitsi Englannissa ja Puolassa, jotka ottivat opt-outin eli vapautuksen sen soveltamisesta). Sillä ei kuitenkaan "laajenneta unionin oikeuden soveltamisalaa aloihin, joilla unionilla ei ole toimivaltaa tai uusia tehtäviä, eikä muuteta perussopimuksissa määriteltyjä unionin toimivaltaa tai tehtäviä".

Perustuslainsäädäntö on ennen muuta symbolinen (ja demareiden vaatima kosmeettinen) toimenpide unionin yleisen hyväksyttävyyden lisäämiseksi; eihän unioni pysty turvaamaan kansalaisilleen uusia vapauksia tai oikeuksia.

Kun perustuslaki tekee mahdolliseksi unionin liittymisen Euroopan neuvoston yleissopimukseen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelusta, minkä tekee mahdolliseksi sen uusi oikeushenkilöllisyys, perusoikeuskirja saattaa aiheuttaa ongelman niiden tulkinnassa: EU:n Luxemburgin tuomioistuimien saattaa ottaa liberaalisemman tulkintalinjan kuin Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuin Strasbourgissa.

Kansalliset parlamentit menettävät valtaansa

Perustuslaki vähentää kansallisten parlamenttien valtaa ottamalla jäsenmailta (ja niiden parlamenteilta) pois veto-oikeuden - vaikeasti laskettavalla tavalla - noin 68 uudessa asiaryhmässä, vie niiltä täysivaltaisuuden ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa ja tekee niistä kumileimasimia EU:n toimivaltaan yhä suuremmassa määrin siirrettävissä oikeusasioissa.

Perustuslakia kuitenkin myydään sellaisessa paketissa, että sen sanotaan lisäävän kansallisten parlamenttien valtaa!

Se lisää vain ylikansallisen europarlamentin valtaa tekemällä siitä lainsäätäjän mainituissa 68 uudessa asiaryhmässä kansallisten parlamenttien sijasta ja myös budjettiasioissa, mutta kotiparlamentit ovat suuria häviäjiä.

Kansalliset parlamentit saavat vain oikeuden tulkita subsidiariteettia eli sitä, ehdottaako lakialoitemonopolinsa säilyttävä komissio liian pitkälle menevää toimivallan keskitystä unionille. Ne eivät voi tulkita komission aloitetta vallan liiallisesta keskittämisestä yksin, vaan niiden on saatava tulkintansa tueksi kolmannes EU:n parlamenteista. Vaikka nämä kaikki olisivat samaa mieltä liiallisesta vallankeskityksestä, komission ei silti tarvitse muuttaa alkuperäistä esitystä.

Uutta on se, että komission lakialoite voidaan lopullisesti hylätä, jos 55 % jäsenmaista neuvostossa tai puolet europarlamentin jäsenistä niin päättää. Mahdollisuus on lähinnä teoreettinen eikä liity suoranaisesti kansallisten parlamenttien valtaoikeuksiin, mutta se lisää erityisesti europarlamentin federalistien valtaa.

Institutionaaliset muutokset

Toimielimiä koskevat muutokset tulevat voimaan sellaisinaan, siinä muodossa kuin ne oli kirjoitettu hylättyyn perustuslakiin: valtionjohtajien Eurooppa-neuvostosta tulee EU:n toimielin (mikä keskittää valtaa huipulla), EU:lle valitaan presidentti ja EU:lle tulee oma ulkoministeri eli "korkea edustaja", jonka alaisuuteen ruvetaan rakentamaan EU:n yhteistä ulkoasian- ja diplomaattihallintoa. Jäsenmailta otetaan pois pysyvä komission jäsenyys, ja komissiota kehitetään EU:n parlamentaarisen hallituksen suuntaan.

Samaan aikaan poliittisessa järjestelmässä vahvistuu europuolueiden valta, ja EU aloittaa näiden puolueiden puolueiden voimallisen rahoittamisen. Ennen pitkää isojen maiden puolueet saavat eurotasolla hegemonisen aseman suhteessa pienten maiden puolueisiin.

Puolan vastustettua oman suhteellisen äänivaltansa alentamista hylätyn esityksen malli kaksoisenemmistöstä: lakiesityksen on saatava taakseen 55 % jäsenmaiden lukumäärästä ja 65 % niiden yhteenlasketusta väkiluvusta. Puolan saama kompromissi on, että vanhaa järjestelmää käytetään 1.11.2014 saakka ja vielä senkin jälkeen 31.3.2017 saakka, jos yksikin jäsenmaa sitä vaatii.

Tärkeämpi kuin lakien hyväksymiseen tarvittava enemmistö on niiden hylkäämiseen tarvittava vähemmistö. Väkilukukriteeri antaa veto-oikeuden kolmelle suurelle jäsenmaalle täydennettynä yhdellä pienellä, eli siis neljälle maalle.

Unionin ulkopolitiikka ja militarisoiminen

EU saa perustuslaissa jäsenvaltioilta lisää toimivaltaa yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan (YUTP) säilyttämällä niissä asioissa hylätyn perustuslain sisällön. YUTP saa uuden dimension, joka on yhteistä ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa (UTPP): "yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka on erottamaton osa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa".

Monilla kielillä sana "puolustus" (defence) ei tarkoita vain puolustusta vaan yleistä asevarustelua myös maan rajojen ulkopuolella tapahtuvia sotilaallisia operaatioita, jopa hyökkäysoimia, varten. Uuden artikla 28 a mukaan "jäsenmaat sitoutuvat asteittain parantamaan sotilaallisia voimavarojaan", eli perustuslaissa jäsenmaat siis sitoutuvat asevarustelun lisäämiseen!

Nato muutti Washingtonin huippukokouksessa vuonna 1999 toimintaperiaatteitaan niin, ettei se enää puolusta vain jäsenmaidensa alueita vaan myös niiden "yhteisiä arvoja". Se voi myös hyökätä ja että se voi hyökätä tarvittaessa myös ilman YK:n tai muun kaikille maille avoimen kansainvälisen yhteisön (Etyj) mandaattia, eli se voi hyökätä kansainvälisen oikeuden näkökulmasta laittomasti. Sotaliitto Nato muuttui puolustusliitosta myös hyökkäysliitoksi, ja se on entistä enemmän poliittinen yhteisö: se on teollistuneiden maiden asenyrkki taistelussa maailman luonnonvaroista ja niiden hallinnasta poliittisia tai uskonnollisia toisinajattelihoita vastaan.

Kun perustuslaissa sanotaan, että EU operoi YK:n "peruskirjan periaatteiden mukaisesti", se on kiertoilmaisu sille, että voidaan - Naton tapaan - toimia tarvittaessa myös kansainvälisoikeudellisessa katsannossa laittomasti, ilman YK:n mandaattia. Se, että operaatioille vaadittaisiin YK:n mandaatti, jätettiin perustuslaista tarkoituksellisesti pois.

Kaiken kaikkiaan perustuslaki on Nato-yhteensopiva: "Tämän alan sitoumusten ja yhteistyön on oltava Pohjois-Atlantin liiton (lue: Nato) puitteissa tehtyjen sitoumusten mukaisia, ja Pohjois-Atlantin liitto on jäseninä oleville valtioille edelleen niiden yhteisen puolustuksen perusta ja sitä toteuttava elin." Vaikka EU:n tavoite on "asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka voi johtaa yhteiseen puolustukseen", se ei ole Nato-vapaa. Esille nousee ennen pitkää kysymys, pitäisikö kaikkien EU:n jäsenvaltioiden olla myös Naton jäseniä.

Demokratian näkökulmasta EU:n militarisoiminen tapahtuu ns. harmaalla vyöhykkeellä, ilman asianmukaista parlamentaarista valvontaa, neuvoston rakenteiden suojassa. Sitä tarkoitusta toteuttavat sotilaskomitea ja sotilasesikunta, joissa EU:ta militarisoidaan jäsenmaiden toimesta EU:n nimiin.

Sellaisenaan säilyvät määräykset "pysyvästä rakenteellisesta yhteistyöstä", joka on valmistautumista yhteisiin sotatoimiin EU:n rajojen ulkopuolella sekä EU:n omissa että Naton operaatioissa. EU:n kriisinhallintaan kuuluvat sekä rauhanturvaaminen, jossa Suomi on ollut kansainvälinen suurvalta, että rauhaan pakottaminen, joka määritellään "sotilaallisesti

vaativampiin tehtäviin" kuuluvaksi. Ilman perustuslakiakin on EU:ssa käyttöön otettu niitä tehtäviä varten omat isku- eli taistelujoukot.

Vapaus-, turvallisuus- ja oikeusalue

Erittäin merkittävät kansallista täysivaltaisuutta murentavat määräykset koskevat unionin yhteistä vapaus-, turvallisuus- ja oikeusaluetta. Englanti neuvotteli itselleen - ja Irlannille sen niin halutessa - vapautuksen tästäkin perustuslain osiosta.

Tulee tuomioiden vastavuoroinen tunnustaminen, rikosten minimirangaistukset, EU:n yleinen syyttäjä ja poliisiyhteistyö. Vain jos uhattuna on jäsenmaan rikosoikeusjärjestelmä, se voi vedota valtionpäämiesten Eurooppa-neuvostoon, joka voi palauttaa asian asianmukaisen neuvoston käsittelyyn vain konsensuksella.

Yhteisiin oikeudenkäytön alueisiin luetaan myös maahanmuuttopolitiikka, ja Suomi on niissä merkeissä sitoutunut avustamaan taloudellisesti niitä Välimeren maita, joihin virtaa laittomia maahanmuuttajia. Sen jälkeen, kun maahanmuutto on laillistettu tai turvapaikka myönnetty, asianomaiset ihmiset saavat valita vapaasti asuinmaansa EU:n sisällä.

Jos jotkut jäsenvaltiot vastustavat nopeaa etenemistä oikeusasioden yhteisöllistämisessä, otetaan näissä asioissa käyttöön "tiivimmin yhteistyön" menettely, jossa valtiot voivat harmonisoida lakejaan ilman että kaikki jäsenmaat ovat menettelyssä mukana.

Täysimittainen perustuslaki

Kun tarkastellaan uutta perustuslakia kokonaisuutena, sitä on vanhaan esitykseen verrattuna laihdutettu ja ehostettu, jotta voitaisiin puhua minisopimuksesta. Sitä vaikutelmaa tarvitaan, jotta vältetään kansanäänestykset. Niitä omasta puolestaan yrittävät saada aikaan valtioiden liittoa - liittovaltion sijasta - puolustavat voimat.

Kosmetiikkaa on se, että perustuslakiin on lisätty mainintoja ilmastonmuutoksesta ja energiasolidaarisuudesta, mutta nämä lisäykset on otettu mukaan markkinointitarkoituksia varten.

Mitä vielä puuttuu?

EU:lla ei ole verotusoikeutta oman toimintansa rahoittamiseksi, vaan se on riippuvainen jäsenvaltioiden jäsenmaksuista, eikä se voi ottaa lainaa. Ns. omien varojen uudistus on kuitenkin tulossa heti perustuslain voimaantulon jälkeen, ja jo nyt puhutaan avoimesti euroverosta siinä yhteydessä.

Kansakuntien täysivaltaisuuden herkillä alueilla, jotka tähän saakka ovat olleet jäsenmaiden yksinomaisessa toimivallassa (ulkopolitiikassa ja puolustuksessa sekä oikeusasioissa) perustuslaki siirtää valtaa EU:n toimielimille. Unionin halutaan puhuvan "yhdellä äänellä".

Sitä varten tarvitaan kuitenkin vielä yksimielisiä päätöksiä - joista voidaan luopua passerelle-menetelyn mukaan yksimielisillä päätöksillä. Siltä osin unionin lopullinen liittovaltioiminen on poliittisen eliitin käsissä ilman että sitä kysytään kansoilta.